

Զարգացնելով տուրիզմի
հեռանկարները ...

ԼՈՒՆԱՐԳ

Ճամփորդելով Հայաստանում

Մուրադյան Դավիթ
Շվազիր Միքայել
Ստեփանյան Սեդա
Գալոյան Գևորգ

Ներածություն

“Ռեկրեացիոն ռեսուրսները” նախագծի շրջանակում ուսումնասիրում ենք Հայաստանը: Բացահայտում ենք Հայաստանը տարբեր ասպեկտներից՝ լեռնագնացություն, գաստրոտուրիզմ, մշակութային:

Նախագծային թիմը որպես ուսումնասիրության մարզ ընտրել է Լոռին՝ իր չքնադագույն բնությամբ, հյուրընկալ ժողովրդով, հրաշագեղ վանքերով:

Կեն առ կեն

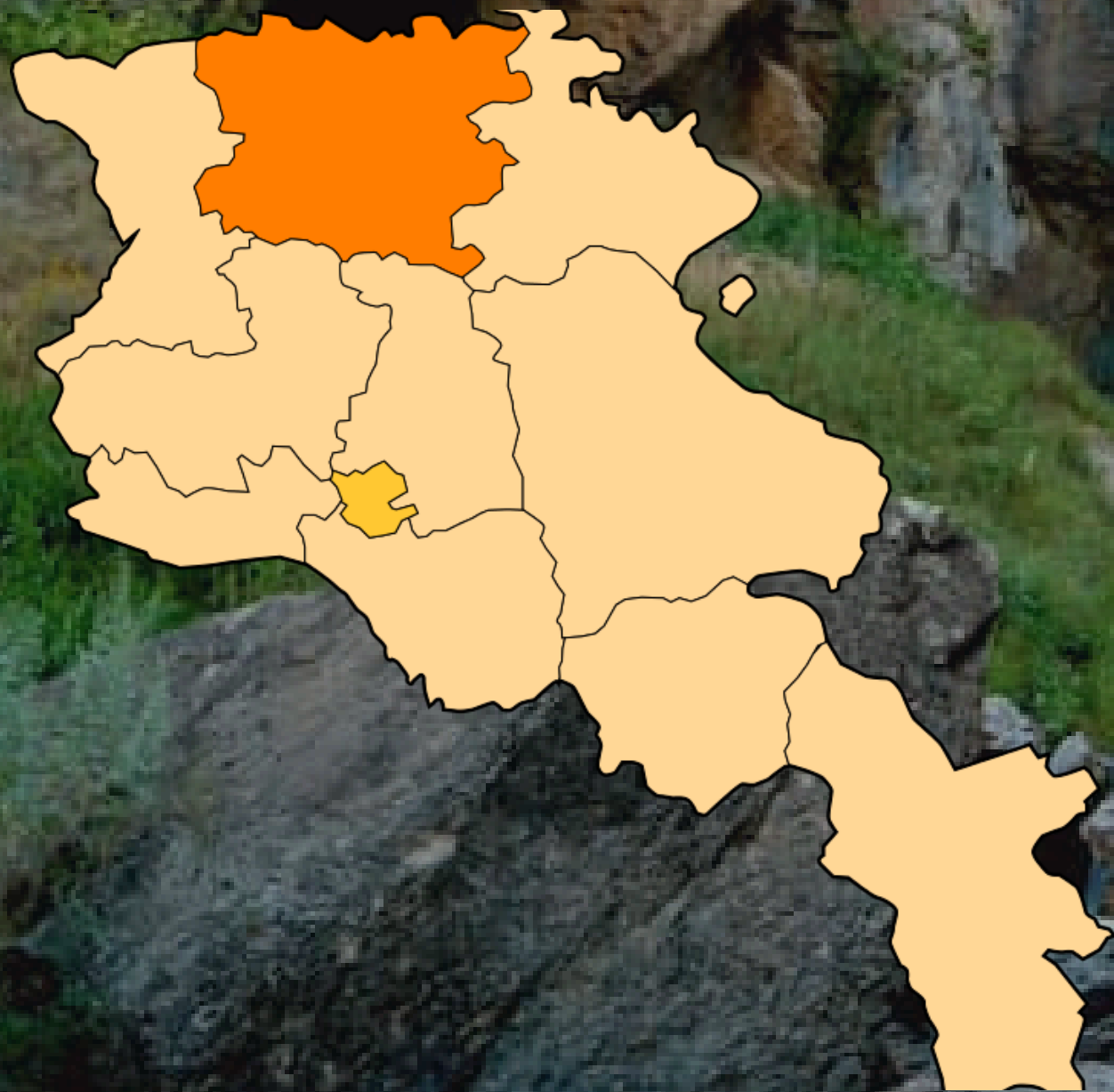
Նախագծային թիմը, ուսումնասիրությունն
իրականացնելիս, կենտրոնացել է ներքոհիշյալ կետերի
վրա.

- Պատմա-աշխարհագրական ակնարկ,
- Մշակույթ/հուշարձաններ, վանքեր, տեսարժան վայրեր,
- Կլիմա,
- Քաղաքներ, գյուղեր, բնակավայրեր,
ենթակառուցվածքներ /իրենց
առանձնահատկություններով/,
- Գաստրոտուրիզմ,
- Զարգացած զբոսաշրջային գոտիներ,
- Սեփական փորձը, տպավորությունները,
- Զրագրություն, աշխարհագրական օբյեկտներ:

Պատմաշխարհագրական ականարկ

- Սկզբնապես Լոռի է կոչվել Կյուրիկյան Դավիթ Անհողին թագավորի՝ 11-րդ դարում Ձորագետի ձախ ափին կառուցած Լոռի (Լոռե) բերդը, որը 1065 թվականից դարձել է Կյուրիկյան թագավորության մայրաքաղաքը: Հետագայում «Լոռի» անվանումը տարածվել է ամբողջ գավառի վրա: Այն գտնվում է պատմական Գուգարք աշխարհի տարածքում:
- Լոռին Հայաստանի՝ մեծությամբ երրորդ մարզն է 3789 կմ² տարածքով (Հայաստանի տարածքի 12.7%-ը): 283.9 հազար մարդ բնակչությամբ (ըստ 2001 թ. մարդահամարի) Լոռու մարզը զիջում է միայն Երևանին: Հյուսիսից մարզը սահմանակցում է Վրաստանի, արևմուտքից՝ Շիրակի, հարավից՝ Արագածոտնի և Կոտայքի, արևելքից՝ Տավուշի մարզերի հետ: Բազմաթիվ լեռնային առվակներից բացի Լոռու մարզով են հոսում չորս գետ՝ Դեբեդ, Ձորագետ, Տաշիր գետ, Փամբակ և Աղստև:

ԿԼԻՄԱ

Լոռի Փամբակի լեռնաշղթաների լայնական դասավորվածությունը ապահովում է բարեխառն կլիմա մարզում՝ պաշտպանելով հյուսիսից ներխուժող սառը օդային զանգվածներից: Լոռվա մարզը Տավուշի մարզի հետ համարվում են հանրապետության ամենախոնավ մարզերը: Հիմնականում երբ հյուսիս-արևելքից կամ հյուսիսից ներթափանցած ցիկլոնները առաջին հերթին այս մարզերի լեռներին դիպչելով, տեղումների մեծ մասը այստեղ է թափվում: Լեռներից են՝ Վիրահայոց, Գուգարաց, Բազումի, Փամբակի լեռնաշղթաները, Զավախքի լեռնավահանի հարավային հատվածը:

Վարչատարածքային բաժանում

Մարզը բաժանված է 8 քաղաքային և 105 գյուղային համայնքների, որոնք տարածքայնորեն ընդգրկված են հետևյալ շրջաններում.

- Ալավերդի
- Ախթալա
- Թումանյան
- Շամլուղ
- Սպիտակ
- Ստեփանավան
- Վանաձոր
- Տաշիր

- Գուգարք շրջան
- Թումանյանի շրջան
- Սպիտակի շրջան
- Ստեփանավանի շրջան

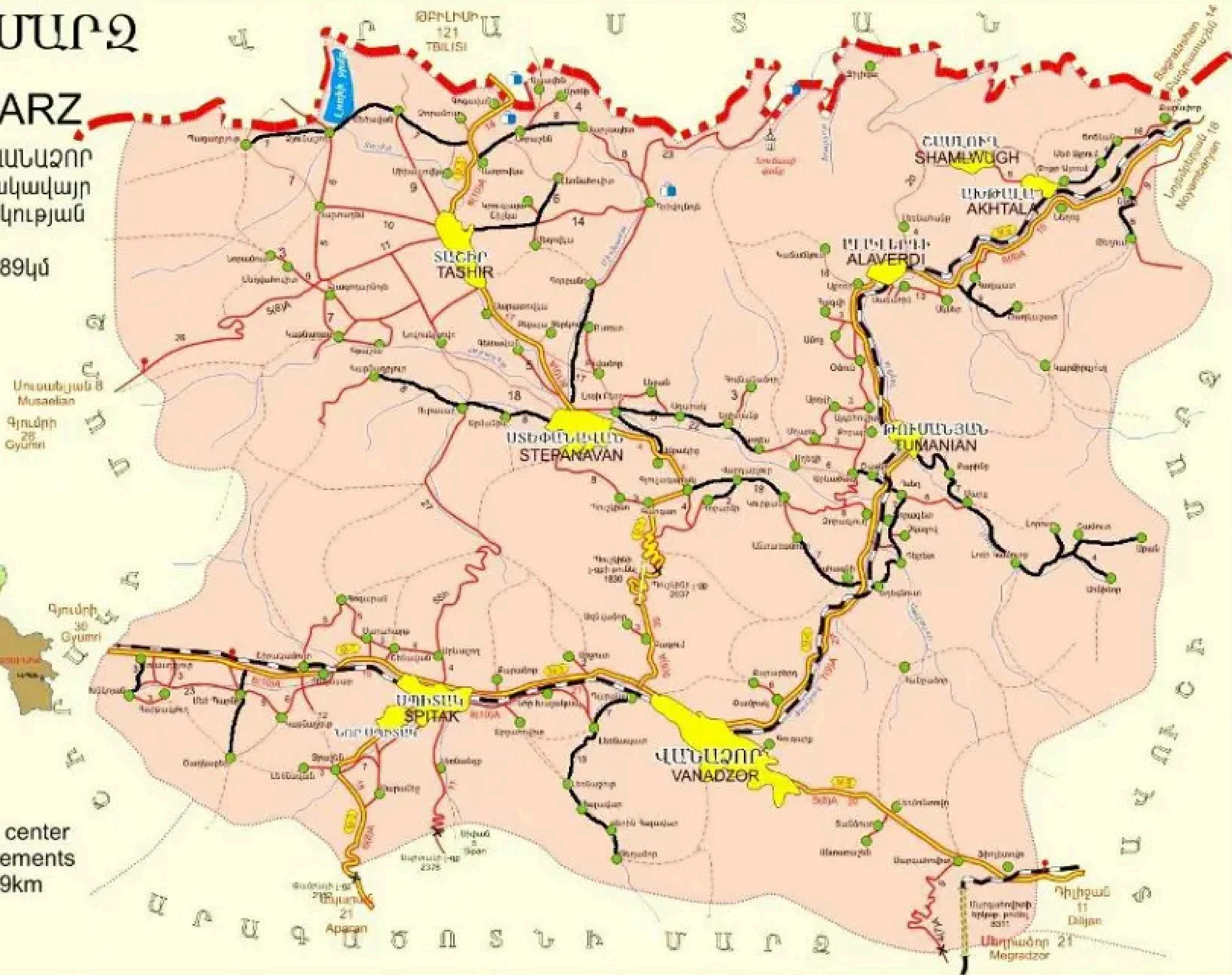
ԼՈՌՈՒ ՄԱՐԶ

LORI MARZ

Մարզկենտրոնը՝ ՎԱՆԱՉՈՐ
8 քաղաք, 122 բնակավայր
Մարզային նշանակության
ճանապարհների
երկարությունը՝ 489կմ

VANADZOR the center
8 cities 122 settlements
Instate roads 489km

2022թ. մարզի տնտեսության հիմնական հատվածների տեսակարար կշիռները ՀՀ տնտեսության համապատասխան հատվածների ընդհանուր ծավալում կազմել են.

- արդյունաբերություն 3.3 %,
- գյուղատնտեսություն 8.7 %,
- շինարարություն 4.2 %,
- մանրածախ առևտուր 2.4 %,
- ծառայություններ 1.2 %:

Լոռու մարզը գտնվում է Հայաստանի Հանրապետության հյուսիսում: Այն հյուսիսից պետական սահմանով սահմանակից է Վրաստանին, արևելքից՝ Տավուշի մարզին, հարավից՝ Արագածոտնի, Կոտայքի և Գեղարքունիքի մարզերին, իսկ արևմուտքից՝ Շիրակի մարզին:

Հաղպատի վանական համալիր /10-րդ դար/

Հնեվանք /7-րդ դար/

Քոբայրավանք /12-րդ դար/

Սուրբ Հովհաննես ուխտատեղի

Սանահինի կամուրջ /12-րդ դար/

Սուրբ Աստվածածին եկեղեցի (Կուրթան)

/6-րդ դար/

Սանահինի վանական համալիր /10-րդ դար/

Քառասնից Մանկանց վանք /1256 թվական/

Չախալաբերդ

Թռչկանի ջրվեժ

Հայաստանում կան շատ գեղեցիկ ջրվեժներ, որոնցից ամենահզորը Թռչկանի ջրվեժն է, որը գտնվում է Շիրակի և Լոռու մարզի սահմանին՝ Չիչխան գետի վրա: Շրջապատված գեղատեսիլ բնությամբ՝ ջրվեժը երկրի ամենահայտնի տեսարժան վայրերից մեկն է և տեղացիների համար նախընտրելի հանգստի վայր: Հետաքրքրական է ջրվեժի անվան ծագումը: Անվան հիմքում ընկած է «թռչել» բառի արմատը: Այստեղ հնարավոր է տեսնել անսովոր մի երևույթ՝ մեծ թվով ձկներ դուրս են ցատկում ջրից՝ անմիջապես ջրվեժի վերևում:

Թռչկան Trchkan Waterfall

Share

Էկոլոգիա / Տուրիզմ

Սուրբ Նիկողայոս Հրաշագործ

Լոռվա սքանչելի բնությունը լրացնում է Սուրբ Նիկողայոս Հրաշագործ եկեղեցին: Այն կառուցվել է 1848 թվականին, նեոռուսական ոճով՝ ուկրաինացի կազակների կողմից հիմնված Նիկոլանկա (այժմ՝ Ամրակից) գյուղի ռուս-ուղղափառների համար: Եկեղեցին զգալիորեն վնասվել է 1988 թ.-ի Սպիտակի երկրաշարժից և մինչ այժմ չի գործում:

Սուրբ Նիկողայոս Հրաշագործը համարվում է ժամանակակից Սանտա Կլաուսի նախատիպը: Սանտան առաջացել է Սուրբ Բառից, իսկ Կլաուսը՝ Նիկոլայ անունից, որը հայերեն թարգմանվում է Նիկողայոս:

Լոռի բերդ

Լոռի բերդ միջնադարյան անառիկ ամրոցը գտնվում է Լոռու մարզում՝ Ստեփանավանից 5 կմ հեռավորության վրա՝ Ջորագետ և Ուռուտ կիրճերի հատման մասում: Ընդգրկված է Լոռի Բերդի պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների ցանկում:

Լոռի բերդ կամ Լոռե բերդը գտնվում է Ստեփանավանից մոտ 5 կմ հյուսիս-արևելք՝ Ջորագետի ձախ ափին: Հիմնադրվել է Դավիթ Անհողինի կողմից, թվագրվում է մոտավորապես՝ 1005 – 1020 թվականներին: 1065 թվականին, Շամշուղե քաղաքը վրաց Բագրատ Դ թագավորին զիջելուց հետո, Կյուրիկե Ա-ն (1049—1089 թթ.) Լոռին դարձրեց Կյուրիկյան թագավորության մայրաքաղաք:

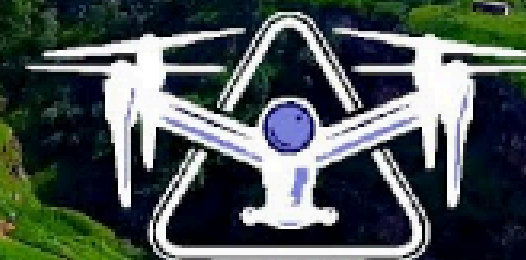

Լոռի Բերդ | Լոռու մարզ

Share

Armenia Destination

Լոռու մարզ | Լոռի բերդ

Watch on YouTube

Էկոլոգիա / Տուրիզմ

Գաստրոտուրիզմ

Գաստրոտուրիզմը Լոռիում առաջարկում է յուրահատուկ հնարավորություն ճանաչելու և վայելելու այս տարածաշրջանի բազմազան սննդային մշակույթը: Լոռին հայտնի է իր գեղեցիկ բնությամբ, պատմական հուշարձաններով և հարուստ մշակույթով, սակայն այստեղի խոհանոցն էլ առանձնահատուկ ուշադրության է արժանի:

Լոռին հարուստ է բնական և լեռնային արտադրանքով՝ թարմ մրգեր, բանջարեղեն, գաթա, և մեղր: Այս բոլոր արտադրանքները մատչելի են տեղական շուկաներում և ֆերմերային տնտեսություններում: Հնարավորություն կունենաք փորձելու ավանդական հայկական ուտեստներ՝ ինչպես օրինակ՝ ձվածեղ, տոլմա, և լավաշ:

Հարցեր և կարծիքներ

Մեր նախագծային թիմը փորձել է հավաքել և ի լուր լսարանի ներկայացնել ամենահետաքրքիր ու ուշագրավ տեղեկությունները չքնադագեղ մարզի՝ Լոռվա վերաբերյալ:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

Պրեզենտացիայի հեղինակ՝ Դավիթ Մուրադյան

Մուրադյան Դավիթ
Շվազիր Միքայել
Ստեփանյան Սեդա
Գալոյան Գևորգ